

УДК 330.341.1:656.078.8

**РОЗВИТОК РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ЯК
ПЕРЕДУМОВА ІННОВАЦІЙНОГО
ЗРОСТАННЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ**

*Юсупова Т.М., ст. викладач,
Гонтар Н.О., студентка (УкрДУЗТ)*

Залізничний транспорт завжди мав і має особливе стратегічне значення для України, так як виступає сполучною ланкою єдиної економічної системи, що забезпечує стабільну діяльність промислових підприємств, своєчасну доставку життєво важливих вантажів, а також є найбільш доступним транспортом для населення. В даний час для виконання поставлених перед ПАТ «Українські залізниці» завдань потрібен безперервний розвиток і постійний приплив нових перспективних ідей і рішень. Щорічно значні інвестиції в рамках плану науково-технічного розвитку спрямовуються на розроблення та впровадження в діяльність підприємств залізничного транспорту більш ефективної залізничної техніки і технологій, мінімізацію витрат палива і електроенергії, зниження експлуатаційних витрат і шкідливого екологічного впливу. При цьому важливим доповненням до даних заходів є участь широкого кола працівників підприємств залізничної галузі в технічній творчості, яка традиційно іменується як «раціоналізація, раціоналізаторська діяльність».

Слід відзначити, що раціоналізаторство є складовою частиною інноваційної діяльності, механізмом якого є технологічне підприємництво спрямоване на створення інтелектуального ресурсу. На підприємстві раціоналізатор і продукт його технічної творчості (раціоналізаторська пропозиція) є інтелектуальним потенціалом, який за певних умов інноваційного підприємництва залучається до господарської діяльності на умовах комерціалізації.

Раціоналізаторство є, в певній мірі, основою більш високого рівня технічної творчості, яким є винахідництво. В цілому раціоналізаторська діяльність на залізничному транспорті покликана стимулювати творчі зусилля працівників з удосконалення вже відомих технічних рішень, здійснення модернізації діючого устаткування і його пристосування до конкретних умов виробництва і

експлуатації. У зв'язку з цим активізація раціоналізаторської діяльності є однією з найважливіших умов науково-технічного розвитку ПАТ «Українська залізниця». На сьогодні позитивний ефект від раціоналізації відображається в зростанні стійкості розвитку залізничного транспорту, у збільшенні прибутку, досягнення соціальної гармонії в колективі.

Важливою складовою раціоналізаторської діяльності є формування кадрів, спрямованих на технічну творчість. Чим більше удосконалений людський ресурс (раціоналізатори), тим потужніше будуть формуватися інтелектуальні ресурси, а на цій основі більш міцним буде інтелектуальний потенціал підприємств, який і належить використовувати в певних умовах просування інноваційної продукції на ринок.

У зв'язку з зазначеним в якості ефективного засобу розвитку раціоналізаторської діяльності підприємств залізничного транспорту на сьогоднішній день розглядається розробка автоматизованої системи управління технічною творчістю. Впровадження даної системи дасть можливість не тільки забезпечити контроль за виконанням регламентованих термінів затвердження раціоналізаторських пропозицій, але й підвищить якість їх експертизи. Створення в рамках даної автоматизованої системи єдиної інформаційної площадки, дозволить забезпечити роботу авторських колективів раціоналізаторів з різних структурних підрозділів, а також сприяти збільшенню кількості вироблених раціоналізаторських пропозицій і створення передумов для більш масштабного розповсюдження і тиражування позитивного досвіду впровадження технічних нововведень.

Виявлення і правильне оформлення раціоналізаторських пропозицій на підприємствах залізничного транспорту дозволяє не тільки забезпечити пріоритет, моральне і матеріальне заохочення раціоналізаторів, але і свідчить про поліпшення організаційно-управлінських процесів ПАТ «Українська залізниця», встановлення в її філіях та структурних підрозділах творчої атмосфери, яка необхідна для поліпшення роботи устаткування, якості ремонту, умов праці, зменшення трудомісткості та ін. Крім того, потреби працівника у самореалізації та самовираженні через технічної творчості стимулюють його інтерес до покращення власної праці, розширення і поглиблення його професійної підготовки, що позитивно позначається на діяльності залізничного транспорту.